

Interviu cu scriitorul Pavel Chihaiia

Un scriitor al generației pierdute

*Eugen Lucan: D-le Pavel Chihaiia am primit recent cărțile Dvs. Este vorba despre cele trei volume apărute la Ed. "Paidea", cu titlul general "Scrieri din țară și din exil": "Hotarul de nisip", "Cultura română și cultura europeană" și "Trecut și prezent". Aș începe discuția noastră cu un fragment din romanul "Hotarul de nisip", din care voi cita, pentru că mi se pare relevant pentru tot ceea ce ați scris în aceste cărți. Vă citez deci: "Tot timpul am avut impresia nedesăvârșirii, de câte ori am întâlnit prin arhive manuscrise găsite fără încheiere la moartea unui scriitor, de câte ori am privit contururile schițate pe pânză în ultimele zile ale unui pictor, apoi partituri rămase fără sfârșit. Am gândit că numai zeii își pot contempla dincolo de timp creația. M-a nemulțumit gândul că opera mea va traversa secolele sub un veșmânt sărăcăcios, altul decât cel mărturisit mie însumi". Îmi pare un citat relevant, nu numai pentru scriitorii și artiștii pe care îi prezentați, îi studiați, îi evocați în aceste cărți, dar și pentru propria Dvs. operă. Se știe, Dvs. faceți parte din așa numita generație pierdută.

*Pavel Chihaiia: Este o generație pierdută din două puncte de vedere. Au pierdut vocația cu care apăruseră pe lume cei care au renunțat la proiectele lor și s-au înscris în partidul comunist, ca Eugen Barbu și Petru Dumitriu, buni prieteni din prima mea tinerețe. Cu Eugen Barbu am fost vecin - el locuia pe strada "Sutașului", iar eu pe "Rotașului" - și îl vedeam cum lucra asiduu la romanul său "Groapa", vânzând totodată ziare într-un chioșc de tablă. Pe Petru Dumitriu l-am cunoscut în cercul lui Petru Comarnescu. Venise cu un doctorat din Germania, cu frumoase scrieri literare, și totuși a renunțat la ceea ce destinul îi făgăduia, publicând cărți care nu corespundeau adevăratei lui chemări. Pe de altă parte, au fost scriitorii nevoiți să renunțe la proiecte și la afirmarea opiniilor lor, la dreptul de a fi citați și comentați, la pierderea identității, pierduți totodată pentru literatură. Cei din "generația pierdută".

E.L.: Se știe, cartea Dvs. "Blocada" a fost blocată, ca să zic așa, dar, asemenea altor cărți, a revenit în actualitate, a fost retipărită, discutată din anii '90. Credeți că s-a reșezat literatura română prin reîntrirea în circuitul ei a altor trecute realizări, apărute acum, după '90?

P. C.: Într-un fel, da. S-a refăcut un aspect al literaturii noastre. Au fost scriitori care nu au mai putut scrie ani și zeci de ani, și întregul itinerar literar al țării noastre a fost altul decât cel sperat. În ce mă privește, după "Blocada",

am scris în taină câteva texte confesive, pe care le public acum, dar bineînțeles că activitatea, înfăptuirile mele ar fi fost mai ample într-o lume liberă.

E. L.: "Blocada", de pildă, a fost gândită ca primul volum al unei trilogii.

P. C.: Într-adevăr, o trilogie din care ar fi făcut parte și romanele "Ovidiu la Tomis" (pe care l-am amintit într-o discuție cu Vintilă Horia, autorul romanului "Dumnezeu s-a născut în exil") și "Toragai", din care am scris câteva pagini, dar și asta e o problemă, tentația să continui un text părăsit cu decenii în urmă.

E.L.: Din fericire, ați comentat, cărți apărute după '90, fie în țară, fie în străinătate, despre George Ciorănescu, despre Neagu Djuvara, precum și eseuri despre artă. Notații despre Victor Ieronim Stoichiță, apărute și la noi. Despre Alexandru Vona...

P. C.: Cu cei mai mulți am fost prieten, Alexandru Vona m-a ajutat să cunosc Parisul și minunățiile sale. George Ciorănescu, împreună cu Ion Dumitru au întemeiat cel mai vechi cerc literar al exilului "Apoziția" din München. George Ciorănescu a avut, totodată, și o activitate politică excepțională - a fost printre primii care a încurajat formula unei Europe Unite. Admir în continuare realizările lui Nicolae Stroeșcu-Stînișoară, Gelu Ionescu, Titu Popescu, George Săsărman. și despre artiști plastici, cum a fost bunul prieten Ion Vlad. Fiind departe de țară și de cărțile nou apărute, generația tânără îmi este mai puțin cunoscută. Este știut, de altfel, că trăsăturile lumii actuale sunt deosebite de cele pe care le-am întâlnit când am început să gândesc literar și să-mi înfăptuiesc proiectele. Există în prezent o tendință de omologare internațională, de fervoare pentru tehnică, pe care o considerăm pozitivă, dar și un asediu al imaginilor și al fizionomiilor, la televizor, la cinematograf, pe afișe. Noi trăiam mai mult în lumea ideilor, nu a scenelor încremenite. Astăzi, dacă un om politic nu apare cu înfățișare agreabilă sau ducând o viață mai colorată (cum este aceea a d-lui Nicolas Sarkozy, pentru care am mare admirație), nu vedește șanse de reușită. Noi trăiam prin idei, astăzi le asociem mereu cu chipurile care le destăinuie.

E.L.: D-le Pavel Chihaiia, vă mulțumesc pentru acest interviu. Reamintesc că am vorbit despre cărțile Dvs., apărute la editura "Paidea", trei volume sub sigla "Institutului național al exilului românesc". Vă așteptăm, când veți reveni în țară, să continuăm această discuție.

P. C.: Cu multă plăcere, d-le Eugen Lucan, și am toată gratitudinea, în deosebi pentru d-l Dinu Zamfirescu, care a avut generozitatea să scoată la lumină aceste scrieri, datorite cititorilor din țară și din străinătate, în legătură cu dramele pe care le-au traversat poporul nostru.

("Jurnalul literar", martie - aprilie 2008)

NEW EUROPE VACATIONS

● **Airline Tickets** ● **Tours** ● **Cruises** ● **Business & Leisure Trips**

Zboruri directe la București cu Delta Air Lines

● NEW YORK	\$345 + TAX	● TIMIȘOARA	\$399 + TAX	● CLUJ	\$399 + TAX	● CLEVELAND-BUCUREȘTI	\$435 + TAX
● BOSTON	\$350 + TAX		\$470 + TAX		\$470 + TAX	● PHOENIX-BUCUREȘTI	\$535 + TAX
● WASHINGTON	\$420 + TAX		\$433 + TAX		\$419 + TAX	● SEATTLE-BUCUREȘTI	\$550 + TAX
● MIAMI	\$495 + TAX		\$495 + TAX		\$545 + TAX	● PORTLAND-BUCUREȘTI	\$566 + TAX
● PHILADELPHIA	\$395 + TAX		\$435 + TAX		\$400 + TAX	● DALLAS-BUCUREȘTI	\$499 + TAX
						● BOSTON-BUCUREȘTI	\$499 + TAX

● PARIS ● ZURICH ● LONDRA ● VIENA
 ● MADRID ● MILANO ● BARCELONA
 ● ROMA ● BUDAPESTA ● PRAGA
 ● AMSTERDAM ● GENEVA ● NISA
 ● TIRANA ● SOFIA ● MUNCHEN
 ● FRANKFURT ● HELSINKI
 ● COPENHAGA ● STOCKHOLM
 ● OSLO ● BERLIN

Fares may be changed without notice

TELEFOANE: **1.718.433.2622** ● **1.800.642.3874** ● **1.800.NICETRIP**

45-53, 39th PLACE, SUNNYSIDE, NEW YORK 11104

E-mail: **europetravel@aol.com** ● **danubiu@aol.com**